

1902

Euskal-itz jostaldien batzarrea

(Euskal-festen XXI garren urtea)

¡ZER ONRA DAN GIPUZKOATARRA IZATEA!**Aipamen onragarriya Oñati-n irabazitako moldaera**

Beste Probinzi euskerazkuak
 Ziñez errespetaturik,
 Bañan euskalen etsai guziyai
 Galdetzen diyetalarik:
 ¿Alda eguzkiaren azpiyan
 Gu beziñ onra zalerik,
 Gu beziñ ausarditsurik,
 Gu beziñ bulardetsurik eta
 Gu beziñ umant aundirik,
 Gure moduan munduko jaunen
 Menpean egon ez danik?
 Ezetz esango nuke nik.

Naiz Fenizio, naiz Kartagoak,
 Godo eta Arabeak,
 Iñoz etziran bada izandu
 Gipuzkoaren jabeak
 Zituztelarik ekarri beti
 Izugarrizko taldeak:

Bada asaba gureak
 Ziran gudari trebeak;
 Naiz ill, naiz bizi ziradelako
 Guzizko bildurgabeak
 Salbatu izan zituzten zintzo
 Probinziaren onreak.

Gipuzkoatarrak jatorritikan
 Santubak ez galararik,
 (Besteak ere Jaungoikoaren
 Semeak diradelarik)
 ¿Zer esan nai du ez bada iñun
 Gu beziñ jende bikañik,
 Gu beziñ odol garbirik,
 Gu geran beziñ osorik,
 Naiz ichasoan, naiz legorrean,
 Gu beziñ umantakorrik,
 Eta kondairaz? alda munduan
 Gurea beziñ ederrrik?

¿Bai alda gure euskera beziñ
Izkuntza onragarririk?
¿Bai alda gure Loge Santubak
Diran beziñ ongarririk?
Zerutikako bi izar oyek
Badaude chit tristeturik,
Samintasunez beterik,
Oñazez erdibiturik,
Daudelarikan ertsiturikan
Erdaldun katez loturik
¡Bañan ez dute alaz guziyaz
Saldu nai beren onrarik!

¿Nola guk saldu ezerengatik
Gipuzkoaren onreak
Gure Aitonak ain chukunkiro
Beti ta beti gordeak?
Zenbait euskaldun gaudelari-
Erdaldun gaitzez erreak [kan
Oraindik gera nobleak
Arrotzak baño obeak.
¿Nork esango du ez ditut maite
Gipuzkoaren Legeak
Baldin bagera jatorritikan
Onraz parerik gabeak?

Goyenekoak gerala onraz
¿Aldet esan geyegirik
Baldin *Cervantes* argidotarrak
Neri erakutsi badit?
Guregatikan onek esana
Bein bat nik irakurririk,
Jarri nintzan arriturik
¿Osotoro miresturik!
Eta Gillermo Humboldtkeoa
Atzeritarra zalarik,
Astarloaren adiskideak
Ere erakutsitzen dit,

Ara zer diyen Cervantes eta
Humboldt euskera zaleak:
Lenbizikoak digu deitutzen
«Onragarrizko loreak,
Erregearen goarpelari
Izan giñezken jendeak,
Geranak irakurleak
Eta izkribatzalleak».
Bigarrengoak diyo onela:
«Dirade euskal libreak
Chit antziñako Ibero zarren
Odol garbiko semeak».

¿Zerbaitengatik dute kontatzen
Gure kondaira garbiak
Gerala Tubal ezkeroztandik
Izan bentzutezgarriak!
Emen kontura etorri gaiten
Zer diran Ibar-mendiyak,
Aldiran onragarriak,
Etsayen garailariak.
Gañerakoan esan dezala
Egia... gaztelaniyak,
Zeñek biraldu zituben andik
Moro talderi aundiyak.

¡Bai! ¡bai! Moroak ziran garaitu
Euskal-errien gantikan
Kobadongatik Granadaraño
Guk ziñez lagundurikan.
Zazpi gizaldi luze ayetan
Fedea goyendurikan,
Aizkenez Alanbratikan
Itzuli biraldurikan
Euskal-mutillak ziran etorri
Osoro koroiturikan,
Opas ta beste salkindariyen
Lan denak desegiñikan.

¿Nun dirade, nun, Okendo eta
 Churruka bezelakoak
 Bi fedetsuen gisa munduba
 Onraz apaindutakoak?
 ¿Zeñek egin gaur egin zubena
 Elkano ausarditsubak,
 Elkano bulardetsubak,
 Ontzi gidari altsuak?
 Egin zutena Urdaneta ta
 Legazpi birtuosuak
 Bakar-bakarrik dute egiten
 Euskal kristau chit-osuak.

Galdetu onra maite altzuten
 Andia eta Lezori,
 Urbietari. Bidazabali,
 Ta beste milla zalduni.
 Galde nai bada Orreaga ta
 Beotibar zelayari;
 Galdetu San Marziali
 Eta Belate gañari.
 ¡Galde! bai ¡galde! Gipuzkoaren
 Eskut-arma ederrari
 Ikusitzeko Gipuzkoatarrak
 Zenbat nai diyen onrari.

Galdetu Aita Lurramendikin
 Mendiburu ta Errori
 Onrarenegatik zenbat on egin
 Zien zaldun erriari:
 Galde Aizkibel, Lardizabal ta
 Iñigo Iztuetari;
 Galdetu Manterolari,
 Bilinch, Iparragirreri;
 Galde Garibay, Zaldibia ta
 Isasti, Gorosabeli;
 Galdetu onra maite altzuben
 Nikolas Soraluzeri.

Zerubarentzat ere izandu
 Ditugu onra mordoak
 Aitzgorri eta Ernio baño
 Askozaz aundiyagoak.
 Done Iñigo ta done Martin
 Gurutze zale beroak
 Bi Santu umuntagoak
 ¿Alditu eman munduak?
 Aita Erkizia, Aita Lizardi,
 Dirala done sendoak
 Daude esanaz biak sufritu
 Zituzten martiriyoak.

Kristobal Kolon illezkorrakin
 Juan ziran Gipuzkoatarrak
 Etziralako ichasorako
 Errenak eta elbarrak.
 Lepanton ere gure asabak
 Etziran izan baldarrak
 (Ta guchiago zabarrak)
 Baizik gudari azkarrak.
 Ondo ikusi ziran Flandesen
 Gipuzkoatarren indarrak,
 Nun nai bezela giñalako gu
 Gudalariyen izarrak.

Jarri ziyonak Probinzi oni
 Izentzat *Egiputzuba*
 Nai eta nai ez jaun arrek zeu-
 Zeruban begiratuba. [kan
 Beintzat zekiyen erri au dala
 Jainkoak bedinkatuba,
 Jainkoak izarratuba,
 Jainkoak doatsutuba:
 Eta nola dan Tubal ezkeru
 Onraen gorde lekuba
 Esan dezagun lotsatu gabe
 ¡Au da munduko zeruba!

¿Nolatan ez da bada izango
Mundu ontako zeruba

Birtute guzi guzietara

Badago ornenatuba?

Uzta-illaren ogei ta batak

Daukalarik goibelduba

Eta guztiz turmoituba,
Ekaitzez inguratuba:

Bañan zerutik zalako jechi

Erri eder au mundura

Mundu ontako zerutik juango

Da zuzen zuzen zerura.

RAMOS AZKARATE-KOAK.

1902

Euskal-itz jostaldien Batzarrea

(Euskal-festen XXI-garren urtea)

ARANZAZUKO AMA BIRJIÑARI

Aipamen onragarriya Oñati-n irabazitako moldaera

Bizi bedi fedia.

Aranzazuko Ama
Maria Birjiña,
zeruko aingerucho
danen erregiña,
Zu goitutzen egingo
det nik alegiña,
naiz ez izan Zuretzat
nere luma diña.

Zori oneko Ama
Birjiña laztana
zeruko lorateyan
zera ederrena,
izar dizdizariya
argiz argiyena,
mancharikan gabia
garbiz garbiyena.

Zure izenarekin
danak dira umiltzen
aingeruak begira
ez dira aspertzen,
Zure edertasunak
ditu arritutzen
ala beti aidira
gloriya kantatzen.

Gau illunian izar
eder bat bezela
gure naigabietan
izarra Zu zera,
atsegiña bigaltzen
dezu biyotzera,
¡o! Birjiña chit santa
¿Zu gabe zer gera?